

บันทึก

เรื่อง กิจการของการท่าเรือแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่จัดเข้าอยู่ใน
งานประเภทใดตามข้อ ๓ วรรคหนึ่งแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง การคุ้มครองแรงงานลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕

กระทรวงคมนาคม ได้มีหนังสือ ที่ คค.๐๒๐๖/๔๗๔๕ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๒๔ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายว่ากิจการของการท่าเรือแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่จัดเข้าอยู่ในงานประเภทใดตามข้อ ๓ วรรคหนึ่งแต่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ โดยมีข้อเท็จจริงว่า การท่าเรือฯ ได้มีหนังสือหารือกรมแรงงานว่ากิจการของการท่าเรือฯ เป็นกิจการที่เข้าอยู่ในงานประเภทใดตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สำหรับกำหนดวันและเวลาทำงานปกติและการทำงานล่วงเวลา กรมแรงงานมีความเห็นว่า กิจการของการท่าเรือฯ โดยหลักแล้วเป็นงานในด้านให้บริการแก่ผู้มาใช้ท่าเรือและการเก็บของในคลังสินค้า ดังนั้น กำหนดวันและเวลาทำงานปกติและการทำงานล่วงเวลาจึงต้องเป็นไปตามประเภทงานพาณิชยกรรมหรืองานอื่นตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕

การท่าเรือฯ ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกรมแรงงาน เพราะเมื่อพิจารณาลักษณะงานและการดำเนินงานของการท่าเรือฯ ที่เป็นอยู่ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ แล้ว เห็นว่างานส่วนใหญ่อันเป็นงานหลักของการท่าเรือฯ เป็นงานขนส่ง โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ฯลฯ ได้นิยามคำว่า “งานขนส่ง” ว่า การลำเลียงหรือการเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง งานของการท่าเรือฯ ก็อยู่ในลักษณะแบ่งความหมายนี้ กล่าวคือ งานหลักได้แก่การรับเรือรับฝากสินค้า และส่งมอบสินค้า โดยใช้รถบรรทุก รถลากจูง รถปั้นจั่น เครน และเครื่องทุ่นแรงเพื่อบรรทุกขนถ่ายและขนส่งเคลื่อนย้ายสินค้าจากหน้าท่าไปเก็บ ณ โรงพักสินค้า หรือคลังสินค้า

๑ ข้อ ๓ ให้นายจ้างประกาศกำหนดเวลาทำงานปกติของลูกจ้างไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) งานอุตสาหกรรม ไม่เกินสัปดาห์ละสี่สิบแปดชั่วโมง

(๒) งานขนส่ง ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง

(๓) งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้าง ตามที่กระทรวงมหาดไทยจะได้อำหนด ไม่เกินสัปดาห์ละสี่สิบสองชั่วโมง

(๔) งานพาณิชยกรรม หรืองานอื่นซึ่งไม่ใช่งานตาม (๑) (๒) และ (๓) ไม่เกินสัปดาห์ละห้าสิบสี่ชั่วโมง

และขนส่งออกนอกประเทศหรือขนส่งเข้าสู่ตลาดภายในประเทศ ซึ่งต้องใช้พนักงานเพื่องานดังกล่าวถึง ๒,๗๖๒ คน จากจำนวนพนักงาน ๕,๕๖๖ คน หรือประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของพนักงานทั้งหมด จึงน่าจะถือได้ว่างานของการทำเรือฯ เป็นงานขนส่ง

(๒) บัญชีอัตราเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบการจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๖ ได้กำหนดให้การทำเรือฯ อยู่ในหมวดการขนส่งสถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม

(๓) รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงคมนาคม เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดอยู่ในประเภทงานขนส่งทั้งสิ้น เช่น กิจการของการรถไฟแห่งประเทศไทย องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ การสื่อสารแห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น กิจการของการทำเรือฯ ก็น่าจะเป็นงานขนส่ง เช่นรัฐวิสาหกิจอื่นที่สังกัดในกระทรวงเดียวกัน

การทำเรือฯ จึงขอให้กระทรวงคมนาคมส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่า กิจการของการทำเรือฯ เป็นกิจการประเภทใดตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อการทำเรือฯ จะได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับกำหนดวันและเวลาทำงานของพนักงาน และกำหนดอัตราค่าล่วงเวลาในวันทำงานปกติและวันหยุด ให้เป็นไปโดยถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (การทำเรือแห่งประเทศไทย) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

คำว่า “งานขนส่ง”^๒ และ “งานพาณิชยกรรม”^๓ นั้น มีบทนิยามกำหนดไว้ในข้อ ๓ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๑๕ ว่า “งานขนส่ง” หมายความว่า การลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง ส่วน “งานพาณิชยกรรม” หมายความว่า

(ก) การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน ให้เช่าซื้อ รับจ้างทำของที่มีใช้งานอุตสาหกรรม ให้กู้ยืม รับฝากทรัพย์สิน รับจำนอง รับจำนำ เก็บของในคลังสินค้า รับประกันภัย รับโอนหรือรับจัดส่งเงิน หรือการธนาคาร หรือบริการที่เรียกค่าตอบแทน

^๒ “งานขนส่ง” หมายความว่า การลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายบุคคลหรือสิ่งของด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง

^๓ “งานพาณิชยกรรม” หมายความว่า

(ก) การซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน ให้เช่าซื้อ รับจ้างทำของที่มีใช้งานอุตสาหกรรม ให้กู้ยืม รับฝากทรัพย์สิน รับจำนอง รับจำนำ เก็บของในคลังสินค้า รับประกันภัย รับโอนหรือรับจัดส่งเงิน หรือการธนาคาร หรือบริการที่เรียกค่าตอบแทน

(ข) กิจการที่มีลักษณะผสมระหว่างงานอุตสาหกรรมและงานพาณิชยกรรมซึ่งมีงานพาณิชยกรรมเป็นธุรกิจส่วนใหญ่

(ค) กิจการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยจะกำหนด

(ข) กิจกรรมที่มีลักษณะผสมระหว่างงานอุตสาหกรรมและงานพาณิชย์กรรมซึ่งมีงานพาณิชย์กรรมเป็นธุรกิจส่วนใหญ่

ฯลฯ

ฯลฯ

การที่จะวินิจฉัยว่ากิจการของการทำเรือฯ จัดเป็นงานขนส่งหรืองานพาณิชย์กรรมนั้น จะต้องพิจารณาจากงานหลักของการทำเรือแห่งประเทศไทยว่ามีวัตถุประสงค์และลักษณะของงานเป็นงานประเภทใด เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์และลักษณะของงานหลักของการทำเรือแห่งประเทศไทยตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งเป็นกิจการที่ได้รับโอนมาจากสำนักงานท่าเรือกรุงเทพฯ ในกรมการขนส่งกระทรวงคมนาคมอันเป็นการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการทำเรือและธุรกิจอื่นซึ่งสำนักงานท่าเรือกรุงเทพฯ เคยปฏิบัติจัดทำแล้วเห็นว่า กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่เกี่ยวกับงานรับเรือ การลำเลียงและขนถ่ายสินค้าขึ้นและลงจากเรือโดยใช้รถลำเลียง รถบรรทุก รถลากจูง และเครน ตลอดจนเครื่องทุ่นแรงอื่น ๆ อันเป็นเครื่องอุปกรณ์การขนส่ง และการส่งมอบสินค้า กิจการดังกล่าวจึงเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับงานขนส่งยิ่งกว่างานพาณิชย์กรรม เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลำเลียงหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของด้วยเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามบทนิยามคำว่า “งานขนส่ง” ในข้อ ๓ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

นอกจาก เมื่อพิจารณาประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง อัตราและวิธีเรียกเก็บเงินสมทบการจ่ายเงินทดแทนของสำนักงานกองทุนเงินทดแทนและการอุทธรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้ว เห็นว่า บัญชีอัตราเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนได้กำหนดให้การทำเรือฯ อยู่ในหมวด ๑๔๐๐ ว่าด้วยการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคมเช่นกัน

ฉะนั้น จึงถือได้ว่ากิจการของการทำเรือแห่งประเทศไทยเป็นงานขนส่งตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๔ มาตรา ๖ ให้จัดตั้งการทำเรือขึ้น เรียกว่า “การทำเรือแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) รับโอนกิจการท่าเรือจากสำนักงานท่าเรือกรุงเทพฯ ในกรมการขนส่งกระทรวงคมนาคม

(๒) จัดดำเนินการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการท่าเรือเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และดำเนินธุรกิจอื่นเกี่ยวกับการทำเรือ และธุรกิจอื่นซึ่งสำนักงานท่าเรือกรุงเทพฯ ในกรมการขนส่งเคยปฏิบัติจัดทำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๒๔